

## Crisi nuclear



Un supervivent mira pàgines de diari enganxades a les finestres d'un centre d'acollida de Minamisanriku. AFP

Un altre problema ha estat el de la immediatesa. Des de l'any 2001 ens hem acostumat a viure i veure la història en directe, però encara no hem après a acceptar que alguns processos tenen un dinamisme que fan obsoletes segons quines rutines periodístiques. La situació volàtil i imprecisa a Fukushima obliga a reflexionar sobre el concepte d'immediatesa en el periodisme i la importància de la reflexió i l'anàlisi. Mentre que el comissari d'energia alemany, Günther Öttinger, descrivia d'apocalíptica la situació al Japó i donava força a l'alarmisme instal·lat entre una gran part dels mitjans de comunicació no japonesos, els periodistes nipons s'embarcaven en una dialèctica lluita amb els responsables de la central nuclear de Fukushima, Tepco, per intentar entendre realment què estava passant. En aquesta roda de premsa, ni un sol periodista no japonès s'asseia al voltant de la taula.

## Perdut en la traducció

La barrera lingüística, potser, ha convertit en repte la tasca d'informar sobre un tema difícil i en evolució constant. Durant dies, els mitjans de comunicació japonesos, que malgrat les deficiències en certes pràctiques professionals gaudeixen d'altres quotes de confiança entre la població, parlaven d'índexs de radiació no lesius a Tòquio, però la premsa internacional es contagiava d'un alarmisme sensacionalista. Twitter bullia amb els comentaris indignats de japonesos i no japonesos que, des de dins del país, no entenien d'on sortien certes notícies. En el seu esforç contrainformatiu no hi ha sabut contribuir fins molt tard el govern japonès.

Poc avesat a una atenció mediàtica internacional, el Japó ha demostrat que no està preparat per gestionar la informació cap a l'exterior. Molts dels periodistes que han viatjat al país per explicar què hi estava passant han fet servir durant dies la informació en anglès de les grans agències internacionals, desbordades davant d'un accident en evolució les 24 hores del dia. Pocs han pogut seguir i entendre les rodes de premsa del portaveu de l'oficina del primer ministre, Yukio Edano, la cara visible del govern en la crisi, i *rending topic* de Twitter durant dies. —

# Una crisi, dos relats oposats

## Els mitjans nipons divergeixen dels estrangers a l'hora d'explicar el desastre

## Anàlisi

DANI MADRID

**E**l relat del desastre japonès és molt diferent si se segueixen els mitjans nipons o bé els d'arreu del món. I la xarxa ha contribuït a la disseminació dels missatges més alarmistes.

El divendres 11 de març, el dia que el Japó va tremolar com mai no ho havia fet, Twitter va comptabilitzar 572.000 nous usuaris. La mitjana del mes de febrer havia estat de 460.000 nous comptes cada dia. És impossible establir del cert una relació causa-efecte entre els dos fets, però resulta temptador fer-ho. Com en anteriors catàstrofes convertides en grans esdeveniments informatius, el terratrèmol i el tsunami posterior a Tohoku, el nord-est del Japó, han monopolitzat durant uns dies no només l'activitat dels mitjans de comunicació tradicionals, sinó també la de les principals xarxes socials. Twitter n'és un bon exemple perquè el Japó en fa un ús extensiu i perquè el dinamisme dels últims esdeveniments al país han posat de manifest la dificultat dels grans mitjans, sobretot la premsa, de mantenir el pols informatiu.

El terratrèmol de Kobe de l'any 1995 va ser l'última gran catàstrofe que va afectar el Japó. Dels errors que es van cometre en la gestió els dies posteriors se'n van aprendre lliçons. La primera, com posar en contacte víctimes i familiars quan les línies de telèfon queden col·lapsades. Les companyies telefòniques van posar en marxa un projecte, Sai-

gai Dengon, a través del qual víctimes i coneguts podien deixar missatges en una gran base de dades telefònica accessible gratuïtament des de qualsevol punt del país. El telèfon, l'171, és des d'aleshores a gairebé tots els manuals d'emergències sobre terratrèmols.

De Kobe a Tohoku han passat quinze anys i una miriada de canvis tecnològics. En les hores immediatament posteriors al tsunami de fa una setmana, amb les xarxes de telefonia col·lapsades, trucar a l'171 va ser impossible. Molts van llançar-se aleshores a les xarxes socials accessibles des del mòbil, gràcies, en part, a les grans empreses de telecomunicacions, que van obrir les seves xarxes sense fils de manera gratuïta.

Mixi, la principal comunitat en xarxa al Japó amb 20 milions d'usuaris, un 20% de la població, i Twitter, amb més de 10 milions d'usuaris, van servir en les hores immediatament posteriors al sisme per establir contacte entre afectats i coneguts. El Japó té la quota de penetració de tecnologia 3G més alta del món i el telèfon mòbil ja fa anys que és el principal dispositiu de connexió a la xarxa al país.

## L'esclat de Twitter

Quan la població començava a pair les doloroses conseqüències del terratrèmol, les primeres notícies sobre els problemes a la central nuclear de Fukushima I van aparèixer a la televisió. En aquest punt, l'ús de les xarxes socials va ampliar-se: no només mirava de connectar persones, sinó conèixer els últims esdeveniments minut a minut. Els comptes de Twitter dels grans diaris japonesos van començar a treure fum. El rotatiu més



**Exterior**  
El Japó no està avesat a ser el centre i ha descuidat la informació exterior

**Seguidors**  
El diari més venut ha vist com els seguidors de Twitter li han pujat un 52%

venut, el Yomiuri Shimbun, amb 10 milions de còpies venudes cada dia, ha augmentat el nombre de seguidors un 52% en tres dies i ha publicat més tuits en una setmana que en tot el mes anterior. El volum d'informació al qual s'han vist exposats els japonesos no té precedents, fins i tot per a un país que té una densitat informativa molt elevada.

En la maresma de notícies hi han prevalgut dos valors molt propis dels mitjans de comunicació del país: la prevenció i la noció de servei públic. En aquest punt hi ha hagut un divorci entre la manera com el món ha vist i explicat els esdeveniments en l'accident nuclear al Japó i com els mitjans de comunicació japonesos han procurat entendre'n l'evolució. I això inclou els operadors de televisió privats, que han assumit de manera natural tasques de servei públic des del primer minut de la tragèdia.



La televisió japonesa va oferir les imatges del rescat d'una dona de vuitanta anys i del seu nét, després de nou dies sota la runa. AFP